

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2020 V PREŠOVSKOM KRAJI

Andrej Gubka

Gubka, A.: Forest health in Prešov region in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 280–283.

Abstract: Forests in Prešov region are affected mainly by windstorms and bark beetles. From 2015 are damages in this region continuously decreasing. Volume of accidental felling in 2020 were 335 019 m³ what were 25,8% of whole cutting in this region, which is the smallest share from 1996. Mostly damaged forests are in Kežmarok, Poprad, Levoča and Stará Ľubovňa districts.

Key words: windstorm; bark beetles; accidental felling

Zhodnotenie zdravotného stavu porastov v roku 2020

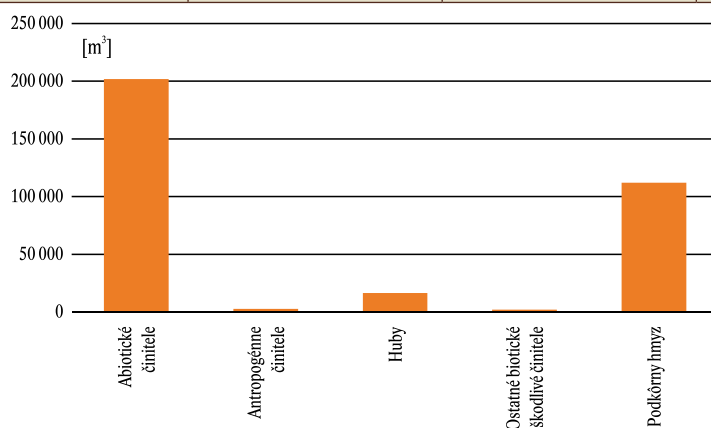
Aj v roku 2020 zaznamenávame postupné zlepšovanie zdravotného stavu lesných porastov, ktoré evidujeme od roku 2015. Od roku 2016, kedy bolo posledné významnejšie zvýšenie náhodných ťažieb na 61,7 % z celkovej ťažby, pozorujeme postupné zmenšenie tohto podielu na 49,4 % v roku 2015, 39,2 % v roku 2016, 40,1 % v roku 2017, 37,8 % v roku 2018, 33,7 % v roku 2019 až po 25,8 % v roku 2020. V roku 2020 sme tak zaznamenali najnižší podiel náhodných ťažieb na celkových ťažbách od roku 1996, kedy bol podiel na úrovni 27,3 %. Znížil sa aj celkový objem ťažby keď v roku 2019 bolo v Prešovskom kraji vyťažených takmer 1,6 mil. m³ a v roku 2020 to bolo takmer 1,3 mil. m³ drevnej hmoty.

Najväčšie škody sme zaznamenali na ihličnatej hmote, kde bolo spracovaných 269 625 m³. Vietor ako škodlivý činiteľ poškodil ihličnaté porasty v objeme 146 125 m³, čím sa dostal pred lykožrúta smrekového, ktorému bolo priradené poškodenie v objeme 106 975 m³. V menšej miere boli v roku 2020 poškodzované listnaté dreviny. Celkovo bolo spracovaných 65 394 m³ listnatej drevnej hmoty. Aj v listnatých porastoch bol najvýznamnejším škodlivým činiteľom vietor s objemom spracovanej hmoty 49 362 m³. Nasledovali rôzne hubové patogény s celkovým objemom 11 869 m³ napadnutej a spracovanej drevnej hmoty. Z tohto množstva je takmer 7 tis. m³ vedených v kategórii iné huby.

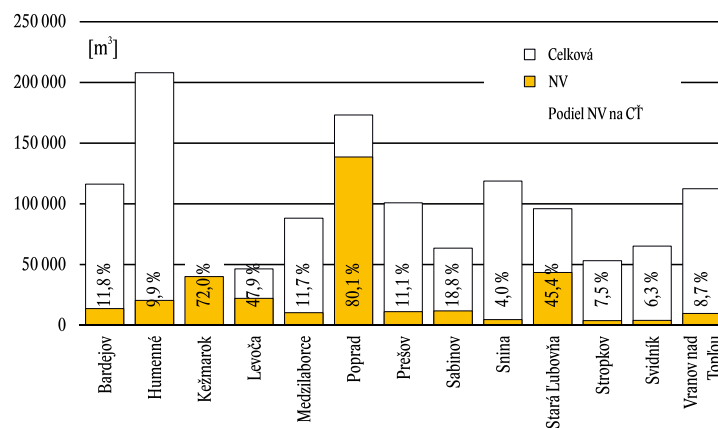
V roku 2020 boli opäť najviac postihnuté okresy Poprad (138 687 m³) s podielom náhodnej ťažby až 80,1 %. Nasleduje okres Kežmarok (40 075 m³) s podielom náhodnej ťažby až 72 %, Levoča (22 268 m³) s podielom náhodnej ťažby až 47,9 % a okres Stará Ľubovňa (43 523 m³) s podielom náhodnej ťažby na celkovej ťažbe v hodnote 45,4 %.

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Prešovského kraja v roku 2020**Table 1.** Occurrence of harmful factors in the forests of the Prešov Region in 2020.

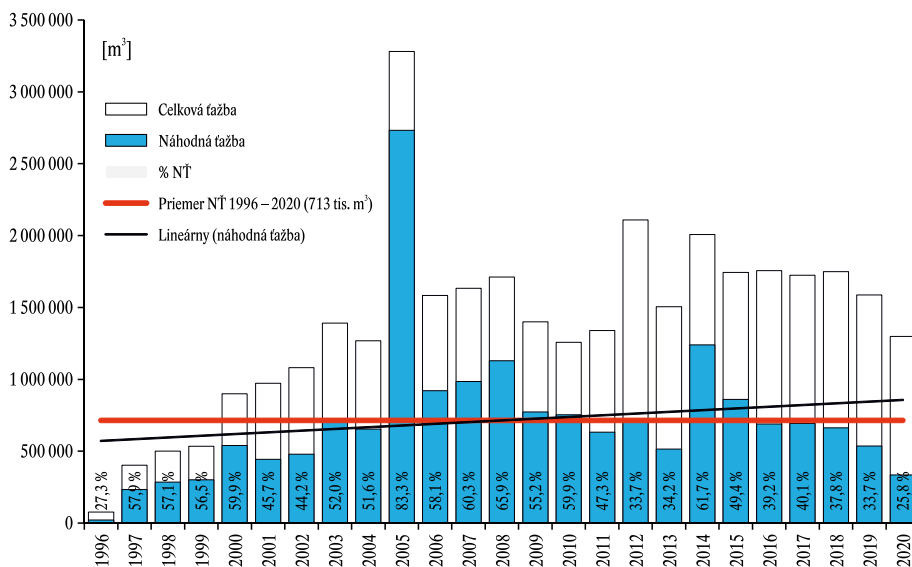
Činitele	Dreviny [m ³]		
	ihličnaté	listnaté	spolu
Abiotické škodlivé činitele	150 856	50 854	201 710
Abiotické činitele	150 856	50 854	201 710
Iné abiotické	207	126	333
Sneh	1 760	409	2 169
Sucho a úpal	2 764	929	3 693
Vietor	146 125	49 362	195 487
Záplavy a podmáčanie	0	28	28
Antropogénne škodlivé činitele	2 195	604	2 799
Antropogénne činitele	2 195	604	2 799
Imisie	1 899	16	1 915
Iné antropogénne	66	45	111
Odcudzenie dreva	218	532	750
Požiare	12	11	23
Biotické škodlivé činitele	116 574	13 936	130 510
Huby	4 671	11 869	16 540
Hniloby	755	3 722	4 477
Iné huby	2 606	6 927	9 533
Koreňovka vrstevnatá	8	0	8
Podpňovka	265	26	291
Rakovina a nekróza kôry	1 037	554	1 591
Tracheomykózy	0	640	640
Ostatné biotické škodlivé činitele	1 609	426	2 035
Iné biotické	1 409	421	1 830
Obhryz a lúpanie zverou	200	5	205
Podkôrný hmyz	110 294	1 641	111 935
Iný podkôrný hmyz	1 648	1 466	3 114
Lykožrút lesklý	765	0	765
Lykožrút smrekovcový	53	0	53
Lykožrút smrekový	106 975	0	106 975
Lykožrúty na jedli	190	0	190
Podkôrník dubový	0	175	175
Podkôrníkové na borovici	663	0	663
Spolu	269 625	65 394	335 019

Obrazok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Prešovskom kraji v roku 2020
Figure 1. Share of individual groups of harmful factors in accidental felling in the Prešov Region in 2020.**Tabuľka 2.** Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2020 podľa okresov Prešovského kraja**Table 2.** Volume of accidental and total felling in 2020 by districts of the Prešov Region.

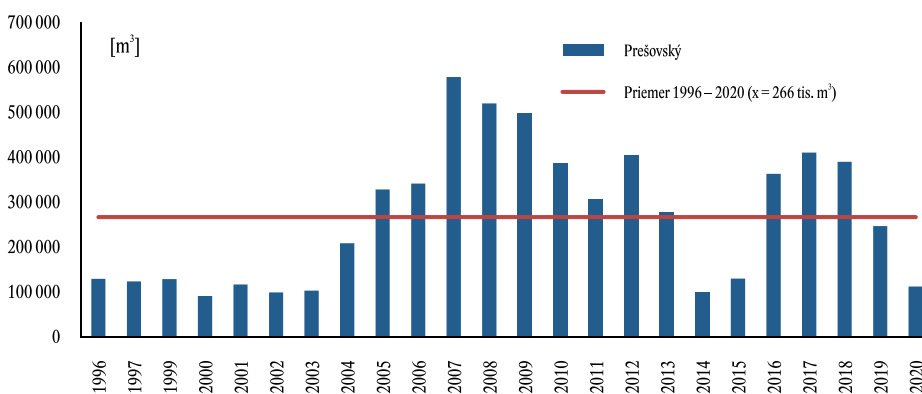
Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu		ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu
Bardejov	7 550	6 175	13 725	11,8 %	30 709	85 627	116 336
Humenné	4 261	16 363	20 624	9,9 %	15 423	192 604	208 027
Kežmarok	39 866	209	40 075	72,0 %	55 051	606	55 657
Levoča	20 761	1 507	22 268	47,9 %	43 554	2 920	46 474
Medzilaborce	3 876	6 482	10 358	11,7 %	8 204	80 102	88 306
Poprad	138 253	434	138 687	80,1 %	172 092	1 016	173 108
Prešov	4 896	6 344	11 240	11,1 %	19 850	81 082	100 932
Sabinov	6 137	5 798	11 935	18,8 %	28 466	35 112	63 578
Snina	572	4 142	4 714	4,0 %	5 956	112 788	118 744
Stará Ľubovňa	39 825	3 698	43 523	45,4 %	80 798	15 148	95 946
Stropkov	126	3 863	3 989	7,5 %	917	52 383	53 300
Svidník	623	3 522	4 145	6,3 %	5 422	59 889	65 311
Vranov nad Topľou	2 879	6 857	9 736	8,7 %	6 816	105 696	112 512
Spolu	269 625	65 394	335 019	25,8 %	473 258	824 973	1 298 231

Obrázok 2. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Prešovskom kraji podľa okresov v roku 2020
Figure 2. Share of accidental felling in total felling in the Prešov Region by districts in 2020.

Obrázok 3. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Prešovskom kraji
Figure 3. Development of the share of accidental felling in total felling in the Prešov Region.

Obrázok 4. Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Prešovskom kraji
Figure 4. Development of accidental felling caused by bark beetles and woodboring insects in the Prešov region.

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Prešovskom kraji

Za posledné roky sa situácia ohľadom zdravotného stavu v Prešovskom kraji stabilizovala a postupne sa zlepšuje. Z toho dôvodu nepredpokladáme významnejší nárast podielu náhodných ťažieb v nasledujúcom roku. Vznik vetrových kalamít sa predpovedať nedá, avšak očakávame lokálne zhoršenie zdravotného stavu v smrekových porastoch v chránených územiach a v okolí týchto území a to aj z dôvodu neskorého a tým pádom nedôsledného spracovania ohnísk podkôrneho hmyzu.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). A tiež vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: „Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov“ (kód ITMS2014+ 313011V465), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochrannárska služba,
Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica

e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org